

Тема: Українська філософська думка

Важливу роль у розвитку науки і культури відіграла Києво-Могилянська академія, яка виступила водночас провідним центром філософської думки України другої половини XVII та XVIII ст. Виконавши свою справу у розвитку освіти, грамотності, братські школи вже не могли задовольняти зростаючі вимоги, тому, змушені були поступитися таким навчальним закладом, які були б на рівні західноєвропейських. З цією метою митрополит Київський і Галицький П.Могила створює 1631 року вищу Лаврську школу, яка після злиття з Київською братською школою 1632 р. Перетворюється в Київську колегію і досить скоро стає загальноновизнаною. Починаючи з 30-40-х рр. Київська колегія визнається в культурних колах України й за її межами вищою школою й починає іменуватись як колегією, так академією.

Згодом на честь її фундатора вона отримує назву Києво-Могилянської академії. І лише 1684 р. За клопотанням гетьмана України І.Мазепи цей навчальний заклад офіційно отримує царську грамоту, яка фактично констатує статус Київської академії як вищого навчального закладу.

За короткий час Києво-Могилянська академія стала навчальним закладом європейського типу, міжнародним освітнім центром. Не лише молодь України, а й зарубіжних країн йшла в Київ “по науку”. Своїм важливим завданням вчені Академії вважали якомога більше молоді залучити до навчання, бо освіта є запорукою розкріпачення особистості й суспільного прогресу.

У Києво-Могилянській академії навчались діти всіх станів. З метою дати їм різнобічну освіту тут навчали різних мов, серед яких були старослов'янська й українська. Велика увага приділялась поетиці, риторичі, світовій літературі, філософії, богослов'ю.

Викладались історія, географія, математика, фізика, астрономія, оптика, архітектура, економіка, медицина тощо. В Академії процвітали наука і мистецтво. Саме в ній були започатковані основи нової української літератури і мови, формувались київська поетична школа, школа вітчизняної філософії, знайшли тут свій початок і природничі науки, астрономія, вища математика. В Академії був започаткований перший в Україні театр.

Будучи визначним центром Просвітництва, Києво-Могилянська академія піднесла на високий щабель значення науки, освіти в громадському житті, поширювала їх серед народу.

Протягом свого двохсотлітнього існування Києво-Могилянська академія відіграла важливу роль у суспільно-політичному житті України, у відродженні її культури, в прилученні української молоді до джерел світової науки й мистецтва, в боротьбі за історичне право на існування своєї церкви й держави.

Підкреслюючи просвітницьке значення Києво-Могилянської академії, варто зазначити, що в цій справі видатну роль відіграли вчені-професори Академії, які вели філософські курси. Філософський курс в Академії був досить змістовним і поділявся на три частини: філософія мислення (логіка; філософія природна, або фізика; філософія божественна, або метафізика. Своєрідні риси барокового мислення яскраво відобразились у філософських курсах, які

читались у Києво-Могилянській академії. У боротьбі з католицизмом важливою ідейною зброєю було православ'я.

Тому в Академії в останні роки навчання читався курс богослов'я. В основному цей курс читали професори філософії, які вчили студентів і в богослов'ї опиратися на науковий доказ, критично ставитись до різних теологічних точок зору. Перш ніж зупинитися на короткому аналізі життя і філософських поглядів професорів-філософів Академії, варто відзначити видатну просвітницьку роль її фундатора і лідера Петра Могили.

Видатний церковний, політичний, культурно-світній діяч Петро Могила (1596-1647) народився в сім'ї молдаванського господаря Симона. Після загибелі батька сім'я Могили змушена була залишити Молдавію. Навчався П.Могила у Львівській братській школі. Вищу освіту здобув у західноєвропейських університетах, служив офіцером у польському війську, а 1625 р. залишає світське життя і постригається в ченці. 1627 року П.Могила переїздить в Україну і в цьому ж році обтирається архімадритом Києво-Печерської лаври, а з 1632 р. – митрополитом Київським. Найбільшим своїм здобутком Могила вважав створення Київської колегії (Академії). Піклуючись про майбутнє Академії, він все своє майно, всі цінності заповів їй. Останніми словами П.Могили були: "Бережіть Академію". Його культурно-освітня діяльність не обмежувалась тільки Академією. За його участю були відкриті колегії у Вінниці, Кременці, Гощі, Яссах.